

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ЕКОНОМІЧНОМУ МЕХАНІЗМІ ПІДПРИЄМСТВ

Чорнодон В.І. – к.е.н., доцент
Вінницький інститут економіки

Мельник І.В. – аспірант

ННЦ “Інститут аграрної економіки” НААН України

Генерація трансформацій в економічному механізмі функціонування підприємств зумовлена посиленням процесів глобалізації, що вимагає від учасників економічної діяльності постійної адаптивної поведінки, особливо в фінансовій сфері.

В умовах поглиблення глобалізаційних процесів все більшого значення набувають питання побудови господарських відносин на якісно новій основі. Першочергового вирішення потребує питання визначення та розробки нових організаційних, управлінських і технологічних факторів підвищення ефективності господарської діяльності, постає питання виробництва конкурентної за якістю та собівартістю продукції. Розв’язання якого безпосередньо пов’язане з повним використанням наявного потенціалу для розвитку як окремого виробництва, так і економіки в цілому [1, с.233].

Узагальнення уявлень різних шкіл сучасної економічної теорії свідчить, що на різних етапах життєвого циклу домінують три типи фінансової стратегії: забезпечення фінансової рівноваги (виживання), рентабельності (вилучення доходів власниками) та економічного розвитку. До цих трьох цілей окремі автори додають четверту – гнучкість або маневреність, яка об’єднує в собі всі три попередні. В різні періоди функціонування підприємства може домінувати будь-яка із зазначених фінансових стратегій, однак у довготерміновій перспективі пріоритетною метою виступає економічний розвиток. Він передбачає фінансування витрат, які орієнтовані на інновації з метою впровадження нової техніки, технологій, випуску нових видів продукції, підвищення інтелектуального та кваліфікаційного рівня менеджерів і найманих працівників. Вирішальними факторами реалізації такої стратегії виступають, з одного боку, – наявність власних фінансових ресурсів, а з іншого – забезпечення можливостей доступу до зовнішніх джерел фінансування [2, с.164].

Фінансова діяльність підприємства не може обмежуватися лише задоволенням його поточних виробничих та інвестиційних потреб, які визначаються лише звичайними змінами в обсягах та структурі господарської діяльності. Очевидно, що забезпечення конкурентоспроможності в умовах членства в СОТ, а також необхідність постійного економічного розвитку вимагають свідомого, орієнтованого на перспективу управління фінансовими ресурсами на основі науково обґрунтованої методології. Остання включає визначення доступних та найбільш прийнятних джерел їх формування, форм і методів роз-

поділу між конкуруючими напрямками використання, механізми та інструменти адаптації до загальних цілей економічного розвитку підприємства та динаміки зовнішнього фінансового оточення. Ефективним інструментом вирішення цих завдань є фінансова стратегія.

Для розв'язання проблем формування і використання фінансових ресурсів підприємств потрібна виважена, довгострокова політика держави щодо розвитку підприємництва та його ролі у піднесенні національної економіки, яка б спиралася на інтереси основних суб'єктів підприємницької діяльності, відповідала потребам основної частини населення і відображала реальний стан у розв'язанні соціально-економічних проблем у країні. Економічно обгрунтоване використання податкових, інвестиційних та цінових механізмів сприятиме виходу з фінансової кризи, надходженню коштів до бюджету, збільшенню доходності підприємств.

Отже, функціонування ринкової економічної системи в Україні можливе за умови зростання ефективності використання фінансових ресурсів. Використовувані ресурси, формуючи ресурсний потенціал окремого підприємства, є часткою ресурсного потенціалу національного господарства в цілому чи окремих його галузей. Тому ресурсне забезпечення окремих підприємств залежить від ресурсного насичення в країні в цілому [3, с.7].

Реалізацію фінансової стратегії доцільно розглядати як безпосередній продукт стратегічного фінансового планування, провідну роль для якого відіграє інформаційний зміст. У міру забезпечення фінансовими ресурсами інших функціональних стратегій (маркетингової, кадрової тощо) обгрунтована і правильно розроблена фінансова стратегія є однією з умов успішної реалізації загальної стратегії розвитку підприємства, що породжує ланцюг причинно-наслідкових зв'язків: "удосконалення фінансової стратегії удосконалення функціональної стратегії – удосконалення загальної корпоративної стратегії", і дає змогу оцінювати якість формування фінансової стратегії за результатами діяльності підприємства у цілому.

Реалізація фінансової стратегії як інформаційного продукту управління у вигляді рішень, планів, програм не є головною метою функціонування підприємства. Фінансова стратегія потребує ефективного фінансового забезпечення, яке передбачає як мобілізацію внутрішніх фінансових можливостей, так і залучення зовнішніх ресурсів [4, с. 115].

Формування прибутку, рентабельності підприємства, його валових доходів та витрат є найважливішими чинниками прийняття організаційних і господарсько-управлінських рішень. В планах і програмах по нарощуванню прибутку підприємства необхідно враховувати резерви щодо його збільшення. При цьому, саме реалізація фінансової стратегії забезпечує прогнозування фінансових показників стратегічного плану, інвестиційних проектів, розподілу фінансових ресурсів.

Для ефективного функціонування окремого підприємства важливо визначити оптимальну потребу в ресурсах та забезпечити структуру джерел її формування і використання. Оскільки фінанси окремого підприємства й дер-

жавні фінанси взаємопов'язані, у фінансову систему доцільно включати фонди фінансових ресурсів, що перебувають у розпорядженні держави, окремих господарських суб'єктів, інших фінансових інститутів і використовуються з метою виконання економічних і соціальних функцій.

Не зважаючи на реально існуючу ситуацію, на наш погляд, грамотний фінансовий менеджмент вимагає розробки та реалізації фінансової стратегії. Зрозуміло, що реалізація серйозних виробничих та інвестиційних програм і проектів в рамках короткострокового чи навіть середньострокового періоду досить проблематична. Фінансову стратегію слід розглядати і як необхідний компонент формування та розвитку їх фінансового потенціалу.

Література

1. Чернодон В.І. Міжрегіональні аспекти інноваційного розвитку в контексті глобалізаційних трансформацій / В.І. Чернодон // Стратегія розвитку України: економіка, соціологія, право. – 2011. – № 2. – С. 233–236.
2. Стецюк П.А. Фінансова стратегія агроформувань в умовах трансформації // Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи: матеріали Міжнар. Форуму молодих вчених (12 травня 2010 р.): тези доп. – Харків, 2010. – С. 163–164.
3. Гедройц Г.Ю. Напрямки вдосконалення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві / В.І. Чернодон // Новини на научний прогрес – 2010: матеріали Міжнар. наук.- практ. конф. (17–25 серпня 2010 р.): тези доп. – Софія, 2010. – С. 94–95.
4. Оберемчук В.Ф. Стратегія підприємства. Короткий курс лекцій. / В.Ф. Оберемчук/. – К: МАУП, 2000. – 128 с.

УДК 330.338.477

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Чернодон В.І. – к.е.н., доцент
Вінницький інститут економіки

Глобалізація економіки вимагає розроблення нових методологічних підходів до формування моделі інноваційного розвитку національної економіки і аграрної зокрема. На нашу думку, побудова загальної моделі економічного розвитку аграрного сектора та вибір можливих стратегій повинні базуватися на використанні позитивного досвіду інших країн та враховувати вітчизняні соціально-економічні і природні особливості, забезпечуючи при цьому вимоги національної безпеки.

Запорукою комерційного благополуччя агроформувань, одним із засобів підвищення конкурентоспроможності продукції, розширення та закріплення ринкових позицій є інновації, які в свою чергу є результатом інноваційної діяльності. Одним з найбільших секторів вітчизняної економіки є агропромисловий комплекс України, в якому зосереджено значний земельний, ресурсний та трудовий потенціал держави. Саме тому в сільському